

BÜLTEN

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
SAYI 2 ARALIK 2009

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ONURUNU İSTE

WWW.DEMANDDIGNITY.ORG

YOKSULLUK İÇİNDE YAŞAYAN İNSANLAR GÜVENSİZLİK VE ŞİDDETLE TEHDİT EDİLİP DIŞLANIYOR, ONLARA SÖZ HAKKI TANINMIYOR. KISTIRILDIKLARI BU KAPANDAN ÇIKMALARININ TEK YOLU HAKLARINA SAYGI GÖSTERMEKTEN GEÇİYOR. İNSAN HAKLARINA SAYGI DA, ONLARIN DIŞLANMAMASI, ONLARA SÖZ HAKKI TANINMASINI VE YOKSULLUK İÇİNDEKİ BU BİREYLERİN KORKULARDAN VE YOKLUKTAN UZAK YAŞAMALARINI SAĞLAMAYI İSTEMEK ANLAMINA GELİYOR.

© Robin Hammond/Panos Pictures

BU SİZİN BÜLTENİNİZ

BÜLTENİMİZİ İSTİYORSANIZ LÜTFEN BİZE ULAŞIN

- » Kampanyalara katıldınız mı?
- » Çevrenizdekilerle buradaki bilgileri paylaştınız mı?
- » İleriki sayılarda bu sayfalarda neler görmek istersiniz?
- » Diğer üyelerimiz/destekçilerimizle paylaşmak istediğiniz bilgi ya da fotoğraflarınız var mı?
- » www.amnesty.org.tr/bulten sayfasını ziyaret ettiniz mi ?

BÜLTENLE İLGİLİ BÜTÜN ÖNERİ VE YORUMLARINIZI BİZE YOLLAYABİLİRSİNİZ

uyelik@www.amnesty.org.tr
posta@www.amnesty.org.tr

Dergi Adı:
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi
Bülteni

İmtiyaz Sahibinin Adı:
Hakan Genç

Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı:
Erdal Demirdağ
Yönetim Yeri, Adresi:
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi
Abdülhakhamid Cd. No:30/5 Talimhane,
Beyoğlu/İstanbul

Basımı Yapanın Adı ve Adresi:
Ümit Ayar, Beyaz Grafik Matbaacılık Tanıtım Hizmetleri
Topkapı Ticaret Merkezi 1A
Blok No: 465 Cevizlibağ/İstanbul

Basım Tarihi: Aralık 2009

Yayın Türü: Yaygın Süreli Yayın, 3 ayda bir yayınlanır

BU BÜLTENİN İÇİNDE

İnsan hakları ihlallerinin yoksulluk içinde yaşayan insanlara etkilerini okuyacaksınız ve Uluslararası Af Örgütü'nün yeni kampanyasıyla ilgili bilgileri **SAYFA 4-5-6-7**'de bulacaksınız.

HAKlı çocuklar, HAKlı Televizyon, HAKLI Çocuk Oyunu... Çocuklar HAKLI! **SAYFA 8 VE 10**'da.

SAYFA 11-12-13-14

UAÖ Aktivistleri'nin sokak eylemleri, raporlar, basın açıklamaları.

UAÖ Türkiye üye ve destekçileri yine dünyanın pek çok farklı yerinden hak ihlallerine maruz kalan ya da kalma riski taşıyan vakalar için acil eylemler yürüttü. **SAYFA 15**'de.

Dünyanın dört bir yanından yüzlerce insan "Ferhat ve Engin için adalet" istiyor. **SAYFA 16**'da.

Yoksulluk içindeki kadınlar için harekete geçiyoruz. Hikayelerini okuyun ve onlarla dayanışmanızı gösterin. **SAYFA 18-19**'da.

YOKSULLUKTAN ÇIKIŞ YOLU İÇİN,

ONURUNU İSTE ONURUNU İSTE ONURUNU İSTE ONURUNU İSTE ONURUNU

İNSAN HAKLA

**TÜM DÜNYADA
YOKSULLUK İÇİNDE
YAŞAYAN İNSANLAR
ONURLU BİR YAŞAM İSTİYOR.
ONLAR ADALETSİZLİĞİN VE
KENDİLERİNİ MAHRUMİYETE MAHKUM
EDEN DIŞLANMANIN SONA ERMESİNİ İSTİYOR.
ONLAR HAYATLARINA ETKİ EDEN KARARLAR ÜZERİNDE
KONTROL SAHİBİ OLMAK İSTİYOR. ONLAR HAKLARINA SAYGI
GÖSTERİLMESİNİ VE SESLERİNİN DUYULMASINI İSTİYORLAR.
ŞİMDİ ONLARA KATIL. SESİNİ ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ'NÜN
YENİ KAMPANYASINA KAT.**

Yoksulluk içinde yaşayan insanlar yaşadıkları üzerine konuşurken yalnızca dışlanma üzerine konuşmuyorlar - bu önemli bir nokta olsa bile. Onlar aynı zamanda çocuklarını okula gönderip gönderemeyecekleri ve bu okulun evleriyle beraber sabah yıkılıp yıkılmayacağı üzerine konuşuyorlar. Onlar şiddete uğrama korkusundan, suçlular gibi tehdit edilmelerinden, yalnızca "ana akım" olarak kabul edilen toplumdaki değil aynı zamanda onların kendi lehlerine olan kararlardan da dışlandıklarından ve asla dinlenmediklerinden bahsediyorlar. Onlar uluslararası bir şirketin ayaklarının altındaki kaynakları çıkarma konusundaki kaprisinden dolayı kıt geçim kaynaklarını yitirmelerinden bahsediyorlar. Onlar keyfi tutuklamalardan, marjinalleştirilmekten, adalete erişimlerinin olmamasından ve hayatlarını şekillendiren deneyimlerden bahsediyorlar: mahrum bırakılma deneyimleri, güvensizlik, dışlanma ve seslerini duyuramama duygusu.

Gelecek birkaç yılda, Uluslararası Af Örgütü, onlar yaşadıkları üzerine konuşurken devletlerin dinlediklerinden emin olmak için yoksulluk içinde yaşayan bireyler ve gruplarla

ARI ROTASINI SEÇİN

beraber çalışacak. Ancak bunu yapmak için sizin desteğinize, fikirlerinize ve sesinize ihtiyacımız var.

YOKSULLUK İÇİNDE HAYAT

Eğer yoksulluk içinde yaşıyorsanız kişisel güvenliğinize ve ailenizin güvenliğine yönelik gündelik tehditlerle karşılaşsınız. Eviniz, mülkünüz ve geçim kaynaklarınız muhtemelen güvence altında değildir ve kanun tarafından korunmaz. Muhtemelen sosyal güvenceye erişime sahip değilsinizdir, güvenli ve kalıcı bir işe sahip değilsinizdir ve iş ilişkisi içinde güç sahibi değilsinizdir. Üzerinizde güç sahibi olanlar bunu suistimal ettiklerinde başvuracağımız bir yer yoktur. Ayrıca daha muhtemel olarak çatışmalardan etkilenirsiniz, cezai şiddete açıksınız ve hukukun koruyuculuğundan, daha iyi durumdakilere tahsis edilen polis ve güç sahipleri tarafından reddedilirsiniz.

Eğer yoksulsanız, insan haklarınız düzenli bir şekilde ihlal edilir. Ve haklarınız olmadan yoksulluğun içinde kısıp kalırsınız.

İNSAN HAKLARI DAHA AZ YOKSULLUK DEMEKTİR

İnsan haklarına tam saygı, herkesin onurlu bir şekilde yaşama hakkına, gıda, su, temel sağlık hizmetleri, eğitim ve barınma hakkı olduğunu kabul etmeyi gerektirir. Bu talepler yoksulluk içinde yaşayanlara, onları yoksul kılan güç dengesini değiştirme aracı verir.

Yoksulluk içinde yaşayan insanlar dışlanıyor, söz sahibi olmaları yok sayılıyor ve şiddet ve güvensizlikle tehdit ediliyor. Haklar bu kapıyı kırarak anahtardır. İnsan haklarına saygı, katılımcılığı, insanların söz sahibi olmalarını ve yetkililerin insanların korkusuz ve özgür yaşayabileceklerini garanti etmesini talep eder.

YOK SAYILAN SESLER

Yoksulluk içinde yaşayan insanların söyledikleri güçlü olanlar tarafından yok sayılıyor. Yoksullar kendi bakış açılarının hesaba katılmadıklarını hissediyor. Örgütlenme çabaları baskıyla karşılaşıyor, topluluklarıyla ilgili bilgiler gizleniyor ve danışma işlemleri ya yalandan yapılıyor ya da etkisiz oluyor.

Maksatlı susturulma ya da ilgisizlikten dolayı sessiz kılınma da olsa sonuç aynıdır – karşı konulamaz bir sessizlik hissi. Dünyadaki en yoksul ülkelerin aynı zamanda en baskıcı olmaları tesadüf değil. Yine de ülkeler biçimsel olarak demokratik prensiplere bağlı olsalar dahi yoksulluk içinde yaşayanlar seslerini duyurmada güçlüklerle karşılaşılıyorlar.

Yoksulluk içinde yaşayan insanlar, onların çaresizce ihtiyaç oldukları kamu hizmetlerini sağlamak için kurulan kurumlar tarafından susturulduklarını hissettiklerini söylüyor. Mahkemeler, polis, refah organları, belediye konseyleri, kamu kurumları, eğitim kurulları – sözde tüm vatandaşlara eşit davranmaları gereken – çok sıklıkla yoksulları aşağılıyor ya da aldırışsız davranıyor. Ve eğer yoksul bir kadınsanız hem ailenin hem de toplumun sizi iki kere karar verme sürecinden ve güçlerinden dışlanmalara maruz kalırsınız.

Haziran 2008'de, Yoksulların Hukuki Güçlendirilmesi Üzerine BM Komisyonu 4 milyar insanın – dünya nüfusunun çoğunluğu – hukukun üstünlüğünden dışlandığını açıkladı. Az gelişmiş ülkelerdeki çocukların yüzde 71'i beş yaşına kadar kayıt edilmiyor, doğduklarına dair yazılı bir belgeye sahip olmadan yaşıyorlar. Bu durum onların sağlık hizmetlerine ve eğitime erişimlerini ve topluma siyasi, ekonomik ve sosyal aktörler olarak tam katılmalarını engelliyor.

ONURUNU İSTE

En azından önümüzdeki altı yıl boyunca, Uluslararası Af Örgütü, hikayelerini anlattıklarında ve geleceklerini belirlemek için sürece dahil olmaya çalıştıklarında reddedilenlerle beraber, güç dengesini kaydırmak için çalışacak.

Uluslararası Af Örgütü'nün Onurunu İste kampanyası, ilk olarak insan hakları ihlallerinde, yoksulluk, güvensizlik, dışlanma ve seslerinin duyulmamasının etkileşimini tam ve açık bir şekilde gösteren, birkaç anahtar alan ve kalıp üzerine odaklanacak. Kampanyanın genel amacı insanları yoksullaştıran insan hakları ihlallerini sona erdirmek.

ANNE ÖLÜMLERİ

Her yıl yarım milyon kadın hamilelikle ilgili komplikasyonlardan dolayı hayatını kaybediyor.

Neredeyse hepsi doğru zamanda uygun sağlık bakımı ile kurtarılabilir. Yoksulluk içinde yaşayan kadın ve kız çocuklarının özellikle okula erişimi yoksa ya da okur-yazar değilse komplikasyonlar ortaya çıktığı zaman oluşan riskler hakkında bilgiye erişime sahip değiller.

Sağlık masrafları kadınları sıklıkla ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerinden yararlanmaktan alıyoyuyor. Uzak alanlarda yaşayanlar için sağlık olanaklarına erişmek çok zor – ulaşım masrafları engel teşkil edebiliyor ya da ulaşım sağlanamayabiliyor.

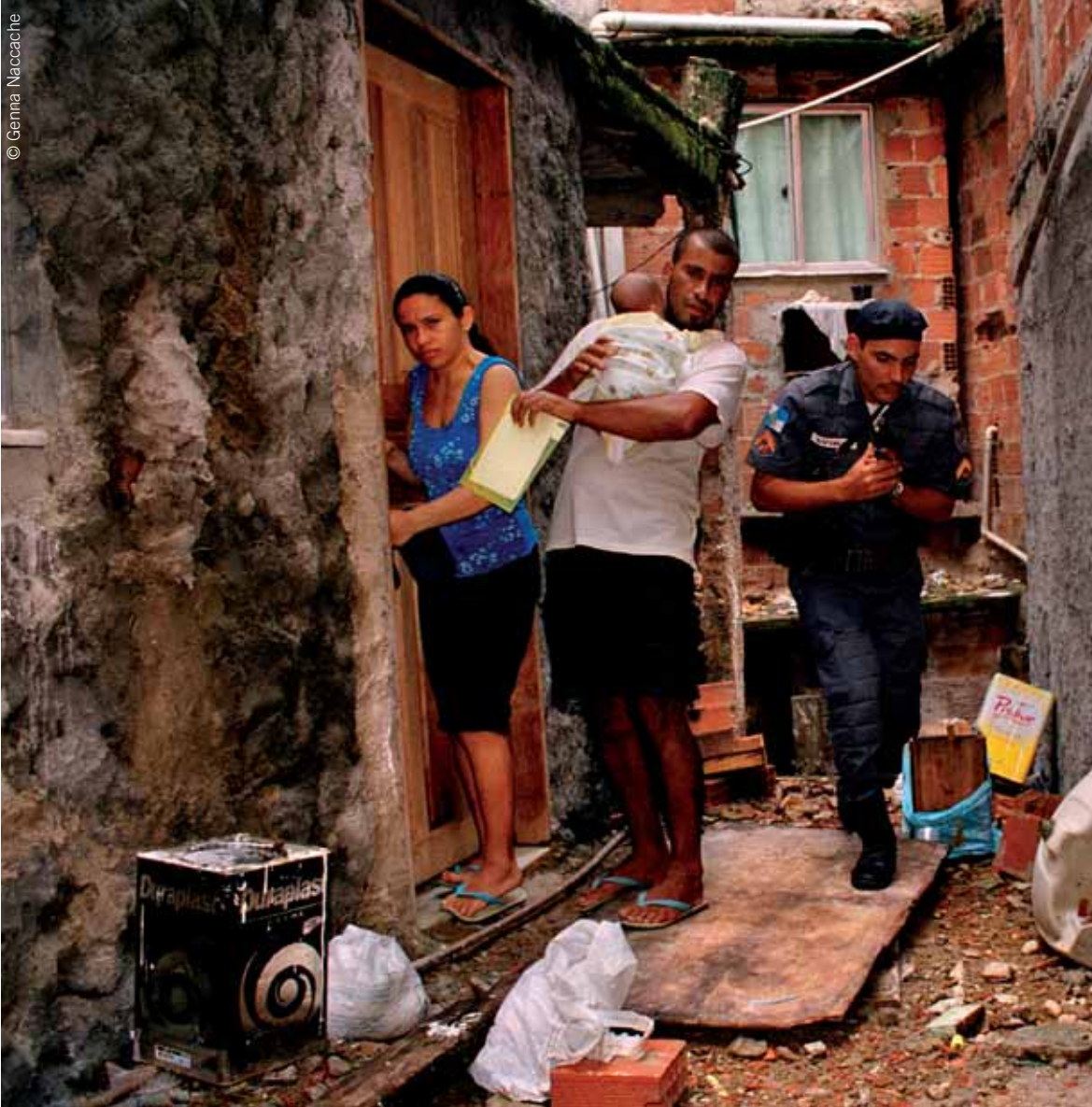
© Kadir van Lohuizen

NİJER DELTASINDA PETROL, YOKSULLUK VE İNSAN HAKLARI

Nijerya'daki Nijer deltası milyar dolarlarca gelir yaratan yüklü petrol rezervlerine sahip. Yine de Nijer Deltası'ndaki 30 milyon insanın çoğunluğu aşırı yoksulluk içinde yaşıyor.

Nijer Deltası'ndaki petrol üretim alanlarında yaşayan insanların petrol aramasını ve üretiminin kendilerini nasıl etkileyeceği konusundaki bilgiler erişimleri sistematik olarak engellendi. Hükümet, şirketleri sorumlu tutmadığından onların adalete erişimi sürekli olarak engelleniyor ve petrol şirketleri tarafından insan hakları ihlal ediliyor.

Şubat 2005'te, Uluslararası Ortak Güç'ten askerler, Nijer Deltası'nın batı kıyısındaki Escravos petrol rafinerisindeki protestoculara ateş açtı. Bawo Ajeboghuku, otuzlu yaşların başındaki bir balıkçı, vuruldu ve yaralanmasından dolayı öldü. Bazıları ağır yaralı olarak üzere en az 30 gösterici tüfek dipçığıyle ve diğer silahlarla yaralandı.

BREZİLYA'NIN FAVELALARINDAKİ ÖLÜMCÜL SENARYOYU DEĞİŞTİRMEK

Brezilya'nın baştan başa binlerce favelasında, bir çok topluluk yoksulluk kapanında ve bir dizi temel hizmetten yoksun bir şekilde yaşıyor. Yıllar süren devlet ihmali bölgede çetelerin doldurduğu bir boşluk yarattı. Bu çeteler artık birçok toplulukta günlük hayatı kontrol eder hale geldi.

Favelalardaki barınma koşulları, belki de devletin bu topluluklara karşı sorumluluklarını ihmal ettiğinin en açık delili. Barınma zayıf, yetersiz ve güvensiz. Yeni evlerin yapıldığı yerlerde bile barınma hizmet ve standartlarının yeterli koşullarını sağlamıyor ve bu durum burada yaşayanların hayatlarına ne kadar az itibar gösterildiğini ortaya koyuyor. Sağlık görevlileri önyargı korkusundan genellikle bu grupların içine girmekte gönülsüz ve sakinlerin temel hizmetlerine erişimini sınırılıyor.

Bazı vakalarda, federal ve devlet hükümetleri, ayrımcılığa ve insan hakları ihlallerine dayanan idarelerin bu toplulukların sorunlarını çözmeyeceğini farkına vardı. Yine de yetkililer sakinleri karar alma mekanizmalarına dahil etmiyorlar. Büyük ihmallerle ve yaygın şiddete maruz kalan bu gruplar içme suyu,

temizlik, sağlık hizmetleri, çocuk bakımı ve eğitim servisi, uygun ve güvenli barınma ve şiddet olaylarının ve suçun artmasına değil azaltılmasına yardımcı olacak denetimleri talep ediyor.

ŞİRKETLERİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Şirketlerin ve diğer işletmelerin faaliyetleri dünyanın her yerindeki insanların hayatlarını etkiliyor. Bazen bireylere ve topluluklara etkisi felaket olabiliyor.

Gelişmekte olan ülkelerdeki yoksullar, sıklıkla şirketlerin kötü uygulamalarına ve suistimallerine maruz kalıyor. Zayıf iç tüzükler, etkisiz yaptırımlar ve şirkete ait çifte standartlar, yoksulların topraklarında ve topluluklarında olanlar üzerinde kontrol sahibi olmaması anlamına geliyor. Onlar bilgiye sınırlı erişime

sahipler ve bölge için herhangi bir karar alma ya da gelecek planlarının parçası olmaktan dışlanıyorlar.

VAROŞLAR

Dünyada 200.000 kişinin yaşadığı yerler varoş olarak tanımlanabilir. Bu varoşların sakinleri sıklıkla içme suyu, temizlik, sağlık ve eğitim gibi temel hizmetlerden mahrum kalıyor.

Ayrıca onlar her zaman, hiçbir uyarı olmaksızın evlerinden zorla tahliye edilme riskiyle

karşı karşıya ve nadiren tazminat için mücadele edecek güçleri var - süreç ve kararlar hayatlarını etkiliyor ve sesleri rutin olarak yok sayılıyor.

HAKLARI YASALAŞTIRMAK

Birçok hükümet yoksulluk içinde yaşayan ya da marjinalleştirilen bireylerin ekonomik, sosyal ve kültürel haklarını görmezden geliyor. Bu tip haklara uluslararası yetkililer kadar, yerel ve ulusal yetkililer tarafından saygı duyulmalı, bu haklar korunmalı ve yerine getirilmeli.

Hürriyet Gazetesi'nin, ilk kez geçen yıl Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi'yle birlikte, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 60. Yıldönümünde gerçekleştirdiği "Hürriyet Hakkımızdır" treni bu yıl 9 Ağustos'da İzmir Basmane Garı'ndan kalktı. 34 kent merkezi ve 8 ilçeden oluşan 42 durağı ziyaret edecek Tren'in yolculuğu, 29 Ekim'de Haydarpaşa Garı'nda sona erecek.

"HAKLI ÇOCUK" LAR TRENDE...

Bu yıl trenin temel amacı, Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin BM'de kabulünün 20'nci yılında, ziyaret ettiği illerde çocuk haklarını, hak ihallerini de kapsayacak şekilde anlatmak. Bu yıl trende bizimle birlikte, Çocuk İhmal ve İstismarını Önleme Platformu'nun 'Biraz da Siz Uslu Durun' adlı sergisi ve Fişek Enstitüsü'nün "Çalışan Çocuklar Fotoğraf Sergisi" de garlarda gezilebiliyor.

Uluslararası Af Örgütü olarak bu yıl da Türkiye'de yürüttüğümüz kampanyaları anlatmak üzere trende yerimizi alıyoruz. Öte yandan trenin uğrayacağı her ilin valisi ve diğer devlet kurumlarının yetkilileriyle gerçekleşecek protokol görüşmelerine de katılıyoruz. Bu sayede geçtiğimiz illerin mülki amirlerine, Uluslararası Af Örgütü'nün çalışmalarından bahsedebiliyoruz. Bu yıl trende amacımız, küresel çapta başlattığımız "Onurunu İste!" kampanyasıyla

© Amnesty International

paralel olarak, çocuklara ekonomik, sosyal ve kültürel haklarını anlatmaya çalışmak. Bu amacı gerçekleştirmek üzere, haklar perspektifli olarak hazırladığımız "Haklı Çocuk Oyunu" Türkiye'de insan hakları kavramlarını tartışmak üzere tasarlanmış dördüncü oyun. Oyunu daha önceki üç oyunu tasarlayan ekipten Laden Yurttagüler, Gülesin Nemutlu, Volkan Akkuş ve Avi Haligua Uluslararası Af Örgütü için gönüllü olarak hazırladılar. Tren garlarına 2x10 boyutlarında kuracağımız oyunu gün boyu çocuklarla birlikte oynuyoruz.

Tren yoluna devam ederken şimdiye kadar yapılanlarla ilgili proje koordinatörü Ela Esra Günad'a kulak verelim: "Öncelikle sığınma evi açılmasına yönelik uzun uğraşlarımızı devam etmemiz ve diğer illerde de gerçekleştirmemiz konusunda herkesten büyük bir talep var. Gittiğimiz her garda Kadına Yönelik Şiddete Son Kampanyası kapsamında yürüttüğümüz bu çalışmanın sürdürülme ihtiyacını ve belediyelerinin hala sığınma evi açmadıklarını dile getiriyorlar. Beşiktaş

Belediyesi'nden aldığımız olumlu sonucun da bunda etkisi var, bu bir örnek oluşturuyor. Garlarda treni ziyaret eden UAÖ üyeleri ve aktivistleriyle de görüşme şansımız oluyor. Hem bizi

© Amnesty International

yalnız bırakmadıkları hem de bize yardımları için hepsine teşekkür ederim.

Haklı Çocuk Oyunu'nu garlarda tüm gün boyunca oynatıyoruz. Oyunda 9-15 yaş aralığındaki çocukları, gündelik hayatlarıyla ilişkilendirerek haklar üzerine düşündürmeyi amaçlıyoruz. Haklara erişim çerçevesinde işleyen oyun, hakların soyut kavramlardan öte, gündelik pratiklerle doğrudan ilişkili olduğunu anlatmaya çalışıyor. Bunu sağlamak için oyun, hakların talep edilmesini ve varolan araçların paylaşılmasını öngören bir kurgu sunuyor. Oyunun içinde haklar ayrımsız, herkes için ulaşılabilir ve paylaşılması gereken bir takım araçlarla tanımlanıyor.

Oyunu oynayan çocuklar, tekrar oynamak için sürekli yanımıza geliyor ve oyunu kendilerinin sonra da oynamak istediğini dile getiriyor. Oyunun sonunda haklar konusunda çocukların aldığı mesajı, yaptığımız çözümler üzerinden öğreniyoruz. Her çocuk grubuyla oyunumuzu oynattıktan sonra onların ağzından oyunun neyi anlatmaya çalıştığını bir kez daha dinliyoruz.

Şu ana kadar neredeyse 2000'e yakın çocukla çalışma fırsatı bulduk. Onlarda haklar konusunda ne kadar etki yaratabildik bilemeyiz ama haklar konusunda konuşmalarını sağlayıp, haklarını savunmalarına ve talep etmelerine yönelik bir kapı açtığımız kesin. Pek çok ilde oyundan sonra yanımıza gelen çocuklara UAÖ'yü anlattıktan sonra, yaptıklarımızın ne denli önemli olduğunu onlardan duymak hepimizi sevindirdi. Her ilde karşılaştığımız çocuklarla kendi katılımlarını nasıl sağlayabilecekleri ve hakları savunabileceklerine dair uzun uzun sohbet ettik."

**“DÜNYANIN BAŞKA BİR
TÜR LİDERLİĞE, PÖLİTİKAYA,
EKONOMİYE VE AZ SAYIDAKİ
AYRICALIKLILAR İÇİN DEĞİL
HERKES İÇİN UYGUN BİR
ÇÖZÜME İHTİYACI VAR.”**

Irene Khan - UAÖ Genel Sekreteri

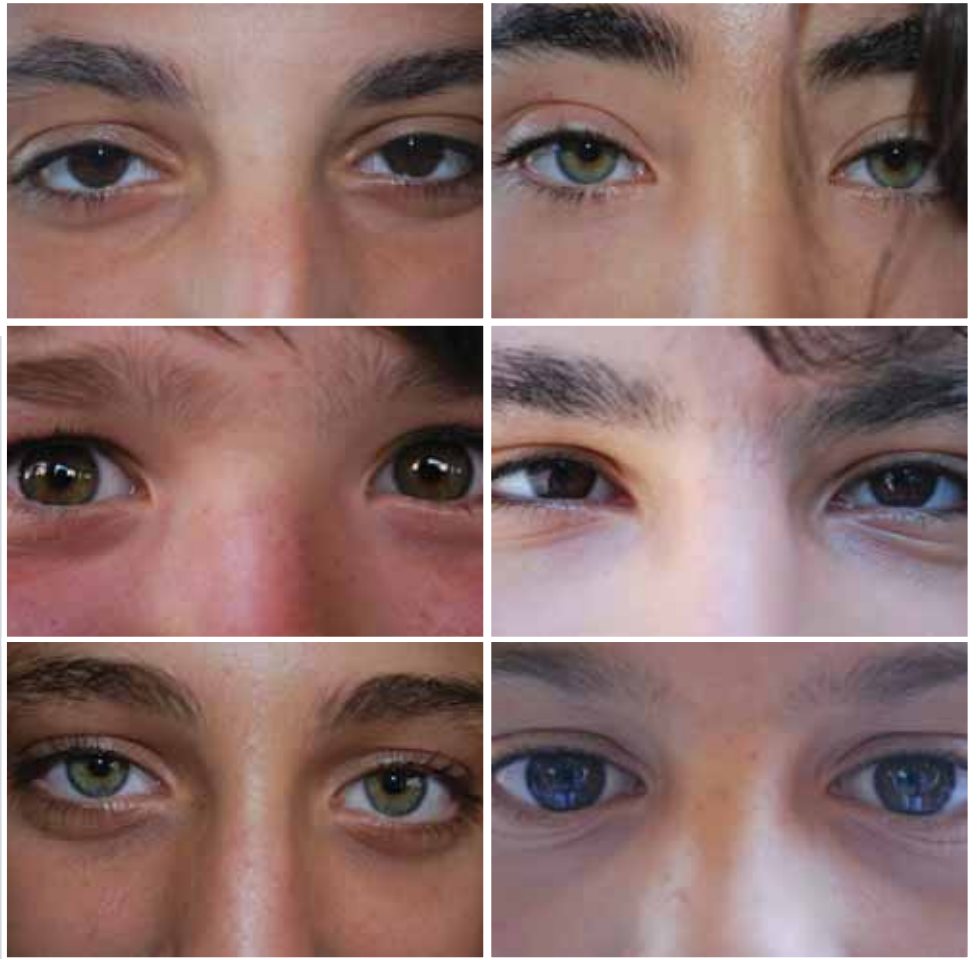
ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

“Ağustos ayı boyunca görev alacak ekip, çocuklarla çalışmaya başlamadan önce 28-31 Temmuz 2009 tarihlerinde hazırlık toplantılarını gerçekleştirdi. Uzun bir hazırlık aşamasından sonra da, 3 Ağustos sabahı ilk gruptaki farklı okullardan gelen 12-16 yaş arası 20 çocuk ile Maltepe Üniversitesi Marmara Eğitim Köyü’nde buluştuk.

Dört kişilik küçük gruplar halinde hem insan hakları konusunda hem de film ve senaryo teknikleri üzerine insan hakları ve iletişim eğitmenleriyle çalışmalarımıza başladık. Düşündüklerimizi filme çekerek anlatmaya çalışmak birçoğumuzu fazlasıyla heyecanlandırmıştı bile. Her birimiz ekibimizle senaryo fikirlerimizi oluşturmayı sürdürdük. Kavramsal açıdan tartıştığımız insan hakları konusunda düşünmek, görmek ve gördüklerimiz üzerinden bir çalışmayı ortaya koymak çabamız.

Her ekip farklı bir insan hakları temasına yoğunlaşıp senaryolarını şekillendirmeye başladı bile. Akşamları tüm ekiplerle çalışmaya karar verdiğimiz konular üzerine yazdığımız senaryoları, neler düşündüğümüzü paylaşıyoruz.”

“BEN YAPMAM!”

AĞUSTOS BOYUNCA HER HAFTA FARKLI OKULLARDAN 12-16 YAŞ ARASI 20-25 ÇOCUĞUN KATILIMIYLA GERÇEKLEŞTİRDİĞİMİZ KAMPTA, ÇOCUKLARLA İNSAN HAKLARI VE FİLM ATÖLYELERİ YAPARAK, ÇOCUKLARIN HAKLAR KONUSUNDA AKTİF KATILIMINI SAĞLAMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR YÜRÜTTÜK. İNSAN HAKLARI VE FİLM ATÖLYELERİNDE ÇOCUKLARIN İNSAN HAKLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİ KENDİ HAZIRLAYACAKLARI KISA FİMLERLE İFADE ETMELERİNİ VE TOPLUMSAL YAŞAMA AKTİF OLARAK KATILMALARINA DESTEK OLMAYI HEDEFLEDİK.

Ağustos ayında İstanbul Maltepe Üniversitesi Marmara Eğitim Köyü’nde, Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi, Gündem Çocuk, İstanbul Marmara Eğitim Vakfı, Maltepe Üniversitesi Felsefe Bölümü ve İnsan Hakları Merkezi ve Maltepe Üniversitesi İletişim ve Güzel Sanatlar Fakültesi ve Mikado ile işbirliği halinde yürütülen “İnsan Hakları İçin İlk Adım: Ben Yapmam” yaz kampını gerçekleştirdik. Bütün ay boyunca her hafta farklı okullardan 12-16 yaş arası 20-25 çocuğun katılımıyla gerçekleştirdiğimiz kampta, çocuklarla insan hakları ve film atölyeleri yaparak, çocukların haklar konusunda aktif katılımını sağlamaya yönelik çalışmalar yürüttük. İnsan hakları ve film atölyelerinde çocukların insan hakları ile ilgili görüş ve önerilerini kendi hazırlayacakları kısa filmlerle ifade etmelerini ve toplumsal yaşama aktif olarak katılmalarına destek olmayı hedefledik.

Kampta çocuklar 4-5 kişilik gruplar halinde hakların korunması ve güçlendirilmesi konusunda düşünce, deneyim ve önerilerini paylaşarak, birlikte belirledikleri bir tema üzerine bir senaryo geliştirerek, bu çalışmayı filme dönüştürdüler. İnsan hakları konusunda çocuklarla yürütülen çalışmalarla, Türkiye’de çocuk katılımının önemine dikkat çekmeye çalıştık.

Kitle iletişim araçlarının toplumsal yaşam üzerindeki etkileri ve yaygınlaştırıcı yeri, insan hakları ile ilgili insanların kamp sonrasında çocukların çektiği filmlerin televizyon ve film festivalleri aracılığıyla paylaşılmasını amaçladık.

Yaz kampı sonunda ortaya, senaryosunu çocukların yazdığı, kamera çekimlerinden ışığına, görüntü yönetmenliğinden oyunculuğuna kadar her şeyin çocuklar tarafından yapıldığı 20’den fazla film çıktı. Çocuk işçiler, engellilik, ırk-renk ayrımı, eşitlik, cinsiyet, yoksulluk gibi konular senaryo temalarından bir kaçısı... Bu filmlerin paylaşılması ile insan haklarının çocuktan çocuğa aktarımıyla anlatılarak, çocukların haklar konusunda söz sahibi olmasını sağlamaya çalıştık.

Projede ulaşılması beklenen en önemli sonuç, toplumun tüm aktörlerinin, temel hakların vazgeçilmezliği ve bölünmezliği temelinde birleşmesi için gerekli bir adım daha atılması ve bu konuda çalışmaya katılan çocukların savunuculuk yeteneklerini geliştirmesiydi. Çünkü çocukların kendi hakları ile ilgili bilgilenmeleri, kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini ifade etmeleri haklar konusunda atılacak önemli bir adımı oluşturuyor bizce.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE'DEN HABERLER...

UAÖ Türkiye aktivistleri Eskişehir'de 29-30 Mayıs 2009 tarihlerinde Eskişehir Sivil Toplum Festivali'nde stant açtılar. Stantta UAÖ tanıtım broşürlerinin yanı sıra mülteci kampanyası kapsamında başlatılan imza kampanyası için yüzlerce mektup imzalandı. İmzalatılan yüzlerce mektup İçişleri Bakanı Beşir Atalay'dan Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle uyumlu olarak mülteci ve sığınmacıların durumları ile ilgili olumlu adımlar atılmasını talep ediyor.

UAÖ Türkiye aktivistleri İzmir'de 27-28 Haziran 2009 tarihlerinde İzmir'de Ayrımcılığa Karşı düzenlenen bir festival olan Rock-A Festivali'nde stant açtılar. Stantta UAÖ tanıtım broşürleri, UAÖ'nün kadın çalışmalarıyla ilgili broşür ve yeni başlanan çalışma alanı Ekonomik, Sosyal ve Kültürel

Haklar konusunda bilgilendirme broşürleri dağıtıldı. Ayrıca şuanda aktif olan Mülteci kampanyası kapsamında başlatılan İçişleri Bakanı Beşir Atalay'a yazılmış yüzlerce mektup imzalandılar.

06 Temmuz günü İstanbul Kuruçeşme Arena'da gerçekleşen Santana konserinde 4 gönüllümüz kapılar açıldıktan konser başlayana kadar imza toplamak için çalıştı. Konser alanında Mülteci kartpostalları, ABD vatandaşı gazeteciler Laura King ve Euna Lee vakaları için dilekçeler ve İran'daki Abdolfattah Soltani vakası için imza toplandı. Konserde 255 adet mülteci kartpostalı, 237 adet Abdolfattah Soltani vakası için ve 250 adet Laura King ve Euna Lee vakaları için imza toplandı.

9-11 Temmuz tarihlerinde UAÖ aktivistleri Van'ın en kalabalık yerlerinden biri olan Sanat Sokağında stant kurup mülteci hakları için kartpostal ve mektup imzalandılar. Stantta ayrıca Mülteci fotoğraflarından oluşan bir sergide mevcuttu. Üç gün boyunca stantta ikametgah harçlarının kaldırılması için 500'ün üzerinde kartpostal ve İçişleri Bakanı Beşir Atalay'a yazılmış yine 500'ün üzerinde mektup imzalandılar.

25 Temmuz Cumartesi günü UAÖ aktivistleri, İran'da seçimlerin ardından gerçekleşen gösteriler sırasında yaşananları protesto etmek için sokaktaydı. İran'da seçim sırasında ve ardından gerçekleşen baskın, tutuklamalar ve yoğunlaşan devlet baskısına karşı İstanbul'da yapılan gösteriye basın da yoğun ilgi gösterdi. İstanbul 1 grubu aktivistleri basın açıklaması okunurken ellerinde "İŞKENCE, BASKI, SANSÜR" yazılı beyaz balonları tuttu. Basın açıklaması bittikten sonra tek tek harflerin yazılı olduğu balonlar patlatıldı ve arkadan 2 metre boyunda "İRAN'DA İNSAN HAKLARI! HEMEN ŞİMDİ!" yazılı bir pankart çıktı. İran için Küresel Eylem Günü olarak belirlenen bu günde, aynı zamanda dünyanın 100'den fazla şehrinde binlerce UAÖ aktivisti de, birçok insanın sokak ortasında öldürüldüğü ve en az 2 bin kişinin gözaltına alındığı İran'daki gösterilerde yaşananları protesto etmek üzere sokak eylemleri düzenlendi.

"ONURUNU İSTE!" KAMPANYASI BAŞLADI...

17 Ekim Yoksullukla Mücadele Günü'nde Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi aktivistleri, beslenme, sağlık hizmetlerine ve temiz suya erişim gibi ekonomik ve kültürel hakların acilen herkes için ulaşılabilir olmasını talep ederek Galatasaray Lisesi önünde geniş katılımı bir eylem gerçekleştirdi.

TÜRKİYE: İNSAN ONURU İÇİN İNSAN HAKLARI

1987 YILININ EKİM AYINDA AĞIR YOKSULLUK, ŞİDDET VE AÇLIK MAĞDURLARI İÇİN, 1948'DE İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ'NİN İMZALANDIĞI PARİS'TE TOPLANAN YÜZ BİNLERCE İNSAN YOKSULLUKLA MÜCADELE GÜNÜ'NÜN TEMELLERİNİ DE ATMIŞ OLDULAR. BU İNSANLAR, YOKSULLUĞUN BİR İNSAN HAKLARI İHLALI OLDUĞUNU VE ORTADAN KALDIRILMASI GEREKTİĞİNİ DÜŞÜNÜYORLARDI.

1992 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun aldığı karar sonucu resmîyet kazanan Yoksullukla Mücadele Günü, yoksulluğun sebep ve sonuçlarını afişe etmek için bize bir şans daha veriyor. Gelir dağılımındaki eşitsizliğin gittikçe derinleştiği bir dönemi yaşıyoruz. Dünyanın en zengin 500 insanının toplam geliri en yoksul 416 milyon insanın gelirine eşit. Her gece 900 milyondan fazla insan geceleri yatağına aç giriyor. En az 1 milyar insan şehrin eteklerindeki varoşlara sığınmış, hayatta kalmaya çalışıyor.

Ekonomik krizlerin, azalan kaynakların ve gittikçe sertleşen ekonomik rekabetin ve küresel krizlerin sonucunda, yoksulların daha da yoksullaştığı ve yoksul

nüfusun hızla arttığı bir dönemi yaşıyoruz.

Milyonlarca temel haklarından yoksun insanın sağlık, eğitim, barınma gibi haklarından yoksun olması kaderleri değil. Kaynakların eşitsiz dağılımı sonucu ortaya çıkan açlık, yetersiz beslenme, sağlık hizmetlerine erişememek gibi sebeplerle ölen insanlar için geliştirilebilecek politikalar karlı olmadıkları için gözardı ediliyor. Dakikada bir kadın çocuğunu dünyaya getirirken ölüyor. 2.5 milyar insanın sağlık hizmetlerine erişme şansı yok.

İstatistiklerin ardında tek tek bireylerin uğradığı ayrımcılığın ve sömürünün anlatılmayan hikayelerini görmek mümkün. Yoksulluk hükümet ve diğer güç odaklarının umursamazlıkları ve ayrımcı politikalarıyla, statükonun devamından çıkar sağlayanların değişim yaratmak için gerekli isteği gösterememelerinin bir sonucu.

İnsanların daha iyi koşullarda yaşayabilmelerini sağlayacak güce sahip olan hükümetler ve şirketler seçimleri sebebiyle yoksulluğun temel sorumlularıdır. Yoksulluk

içinde yaşayan insanların sesinin duyulmaz olması ve karar verme mekanizmalarına erişimlerinin neredeyse imkansız olması sebebiyle bu insanların hayatını iyileştirmek adına çabalar ise sorunun temellerini görünmez kılıyor.

17 Ekim Yoksullukla Mücadele Günü'nde Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi aktivistleri olarak, beslenme, sağlık hizmetlerine ve temiz suya erişim gibi ekonomik ve kültürel hakların acilen herkes için erişilebilir olmasını talep ediyoruz.

MÜLTECİ RAPORU AÇIKLANDI

Amnesty Uluslararası Af Örgütü'nün İki Arada Bir Derede: Türkiye'deki Mültecilere Koruma Sağlanmıyor adlı raporu 22 Nisan 2009'da saat 12:00'de Sabancı Üniversitesi Karaköy İletişim Merkezi'nde bir basın toplantısı ile açıklandı. Basın toplantısında UAÖ Türkiye Şubesi Direktörü Ville Forsman, UAÖ Türkiye Araştırmacısı Andrew Gardner ve UAÖ Türkiye Şubesi Mülteci Koordinatörü Volkan Görendağ konuşma yaptılar. Andrew Gardner, Türkiye'de sığınma başvurusu yapmanın önündeki engeller, iltica prosedürüne erişim, sığınmacı ve mültecilerin hakları, keyfi gözaltılar ve sığınmacıların ciddi insan hakları ihlallerine uğrama riskleri bulunan ülkelere geri gönderilmeleri ile meydana gelen uluslararası hukuk ihlalleri hakkında açıklamalar yaptı. Basın toplantısına medyanın ilgisi yoğundu.

MÜLTECİ HAKLARI KAMPANYASI

Uluslararası Af Örgütü sığınmacı ve mültecilerin mevcut prosedürlere erişimlerini ve Türkiye'deki yetkililerin "geri-göndermeme" zorunluluğuna saygı göstermelerini sağlamayı hedefleyen bir kampanya yürütüyor. Kampanyada prosedürlerin uluslararası mülteci standartları ile uyumlu olmasını sağlamaları için yetkililerin atmaları gereken somut adımlar talep olarak sıralanıyor. Kampanya çerçevesinde İçişleri Bakanı Beşir Atalay'a hitaben bir mektup hazırlandı. Bu mektubun birer örneği de TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün ilgili dairesine gönderilecek. Türkiye dışındaki ülkelere mektuplar ilgili adreslere posta yolu ile ulaştırılıyor. Türkiye'de hem internet üzerinden hem de yazılı olarak imzalanabilen mektuplar kampanya sonunda Uluslararası Af Örgütü yetkilileri ve bu alanda çalışan diğer sivil toplum örgütleri temsilcileriyle birlikte adreslere toplu olarak ulaştırılacak.

MÜLTECİLER İÇİN İKAMET HARCINI KALDIRIN!

Barınma, çalışma, sağlık gibi sorunlarının ve bu yazıda değinilmeyen eğitim, sosyalleşme, dil gibi sorunlarının yanı sıra Türkiye'de yaşayan iltica arayan yabancıların en büyük sorunlarından biri de her 6 ayda bir ödemek zorunda oldukları ikamet harç bedelleri sorunudur.

SYDV yardımları, çocukların ilkokul kayıtları gibi tüm resmi işlemler ikamet tezkeresi sahibi olan yabancılar için geçerlidir. İkamet tezkeresi alabilmeleri için de Türkiye'de kaldıkları her 6 ay için kişi başına 306.30 TL. İkamet harcı ödemeleri gerekmektedir. Çok zor koşullarda, kaçak olarak, düşük ücretlere çalışan, hükümet ya da başka bir organizasyon tarafından

temel ihtiyaçları bile karşılanmayan iltica arayan yabancılar, çoğu zaman bu harç bedellerini ödeyemeyerek, bu haklardan yararlanamamaktadırlar. Ayrıca bu harç bedelini ödememeleri halinde yabancılar cezalı duruma düşürülerek ikamet harç bedelleri tutarı ve harç ödemedikleri için alacakları ceza tutarı üzerinden faiz uygulanarak borçlandırılmaktadırlar.

İlticacı yabancıardan ikamet harcını zorla almaya çalışan tek ülke Türkiye'dir.

Bu kampanya kapsamında ikamet harcının kaldırılması talebiyle Uluslararası Af Örgütü eliyle Başbakanlığa gönderilen kartpostalların sayısı 3000'i geçmiştir.

"UAÖ Genel Sekreteri Irene Khan bu yıl Antalya'da yapılan Uluslararası Yürütme Kurulu toplantısında Dev Kartpostalı imzalıyor"

UAÖ'DE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi ve Sosyal-İş Sendikası arasında yapılan Toplu İş Sözleşmesi 18 Ağustos'ta imzalandı. Uluslararası Af Örgütü merkez ofisinde gerçekleşen imza töreninde, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DISK) Genel Başkanı Süleyman Çelebi, Sosyal-İş Genel Başkanı Ali Cancı ve Uluslararası Af Örgütü Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Recep Kavuş, Af Örgütü çalışanları ve pek çok üye hazır bulundu. UAÖ Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Recep Kavuş imzalanan Toplu İş Sözleşmesi'nin (TİS) "UAÖ'nün politikalarının doğal bir sonucu" olduğunu söyledi. UAÖ çalışanlarının hak mücadelesini başından beri desteklediklerini söyleyen Kavuş, Türkiye'de örgütlülük oranlarının çok düşük olduğunu, bu Toplu İş Sözleşmesiyle haklar alanının genişlemesi için sivil toplum örgütlerine de örnek olmayı amaçladıklarını açıkladı. DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ise imzalanan TİS'in sendika ve DISK

için son derece önemli olduğunu söyleyerek; "Mütevazi olmaya gerek yok! UAÖ'de imzalan TİS'in bizler için ayrı bir anlamı var" dedi. UAÖ çalışanlarının birikimlerinin önemini altını çizen Çelebi, "Bu çabalardan daha çok yararlanacağız" diyerek sözlerini sürdürdü. TİS sonucunda kazanılan maddi haklar ve sosyal haklar kadar, örgütlü olmanın da ayrıca önem arz ettiğini vurguladı. Örgütlenme olmadan insan hakları savunuculuğunun eksik kalacağını, her şeyden önce TİS ile temel bir düzenleme yapılmış olduğunu ve

hem insan hakları örgütlerinde hem de diğer sivil toplum örgütleri, örgütlenmenin son derece önemli olduğunu belirtti. DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ağır bir yoksulluk ve işsizliğin yaşandığı ekonomik kriz döneminin insan hakları temelinde çözülebileceğini söyleyerek sözlerine son verdi.

Konuşmaların ardından imza törenine geçildi. Tören sonrasında DISK Genel Başkanı Süleyman Çelebi ve Sosyal-İş Genel Başkanı Ali Cancı da üyelik formu doldurarak Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi üyesi oldular.

YILLIK RAPOR YAYINLANDI

Uluslararası Af Örgütü'nün her sene yayınladığı bölgesel ve ülkeler bazında düzenlenen Yıllık İnsan Hakları Raporu tüm dünyada aynı anda 28 Mayıs 2009 tarihinde UAÖ Yönetim Kurulu Başkanı Av. Özlem Altıparmak ve UAÖ Türkiye Şubesi Direktörü Ville Forsman tarafından bir basın toplantısıyla açıklandı. Bu sene ilk defa tamamı Türkçeye çevrilen Sadece Ekonomik Kriz Yok, Bir de İnsan Hakları Krizi Var! temalı yıllık raporun basın toplantısına medyanın ilgisi yoğundu. Yıllık raporun tamamını web sayfamızda bulabilirsiniz.

Uluslararası Af Örgütü Raporu 2009, 2008 yılında dünyadaki 157 ülke ve bölgedeki insan hakları durumunu belgeliyor.

Sisteme ait ayrımcılığın ve güvenlik eksikliğinin yasalardaki

iyileştirmelerin uygulanmasını engellediği; eşitlik ve insan haklarının iyi uygulamalardan çok iyi niyetler olarak kaldığı bir dünyayı açığa çıkarıyor. Aynı zamanda, devletlerin koruyacakları ve baskı altına alacakları hakları sıkça ayıklayıp seçtikleri bir dünyayı gösteriyor.

Bu raporun özü, Afganistan'dan Zimbabve'ye kadar insan haklarının

ülke ülke incelenmesinden oluşuyor. Rapordaki ülke bilgileri, İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si tarafından güvence altına alınan hakların herhangi biri devletler tarafından yok sayıldığında ya da baskılandığında; milyonlarca insanın hayatındaki gelişmelerin, en iyi ihtimalle, ne kadar kırılgan olduğunu karşı konulmaz bir şekilde gözler önüne seriyor.

"SİVİL SESLER" DEYDİK

Türkiye'nin farklı illerinden gelen yaklaşık 100 sivil toplum örgütü İstanbul Maçka Küçükçiftlik Park'ta 25-26 Eylül tarihlerinde bir araya geldi. Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin, sivil toplum örgütlerinin katkılarıyla düzenlediği ve bu yıl ilki gerçekleşen "Sivil Sesler" Festivali'ne AB ülkelerinden sivil aktivistler de konuk olarak katıldı.

UAÖ olarak bizler de Sivil Sesler'de stant açan sivil toplum örgütleri arasında yerimizi aldık. Standımızda kampanyalarımız için yüzlerce imza toplamanın ve onlarca yeni üye kazanmanın yanı sıra sivil toplum ve örgütlülük üzerine bir de panel düzenledik. "Daha Örgütlü bir Sivil Toplum için Örgütlü Sivil Toplum" adlı panelimize Bilgi Üniversitesi STK Araştırma biriminden Laden Yurttagüler, Sosyal-İş İstanbul Şube Başkanı Mustafa Ağuş, TOG işçi temsilcisi Derya Kılıçalp ve UAÖ işçi temsilcisi Ruhat Sena Danışman katıldı. Bol tartışmalı bol katılımlı geçen panelimiz sırasında ekonomik ve sosyal haklar broşürlerimizi ve yeni yaptığımız "Örgütlenmek bir İnsan Hakkıdır!" rozetlerini de dağıtma fırsatı bulduk.

ACİL EYLEMLER

NİSAN – EYLÜL AYLARI ARASINDA UAÖ-TÜRKİYE ÜYE VE DESTEKÇİLERİ YİNE DÜNYANIN PEK ÇOK FARKLI YERİNDEN HAK İHLALLERİNE MARUZ KALAN YA DA KALMA RİSKİ TAŞIYAN 9 VAKA İÇİN ACİL EYLEM ÇALIŞMALARI YÜRÜTTÜ.

NİSAN 2009 PERU, TECHI

24 Ocak tarihinde, San Martin eyaletinin Tarapoto şehrinde gözcü devriye tarafından yasadışı olarak gözaltına alınan ve işkenceye maruz kalan transseksüel kadın Techı'nın güvenliğinden duyulan endişeyi belirtmek amacıyla bir acil eylem düzenlendi.

SUUDİ ARABİSTAN, MUHAMMAD 'ALİ MUHAMMAD AL-SFAWANI, HASSAN MUHAMMAD AL-SADIQ, QASSIM MUHAMMAD AL-MAWSI, MUHAMMAD 'ARIF MUHAMMAD AL-DAHIM, ABDULLAH MUHAMMAD AL-KHALAF, MUSTAFA MUHAMMAD AL-FARDAN, NOUH 'ALİ SALİH 'ABDUL JABBAR, MAKKİ AL-'ABBAS

Adı yukarıda geçen altısı genç sekiz kişi Suudi Arabistan'ın Doğu Bölgesi'nde yaşayan Şii azınlığının üyeleridir. Bu kişiler tecrit gözaltısında olup işkence ve diğer kötü muameleyle maruz kalma tehlikesiyle karşı karşıyalar. Bu kişiler barışçıl bir gösteride yer aldıkları için tutuklandılar ise, Uluslararası Af Örgütü bu kişileri düşünce mahkûmu olarak kabul edecektir.

MAYIS 2009 İRAN, YUNIS AGHAYAN

İran'ın Azerbaycanlı Ehl-i Hak inancına mensup azınlıktan olan Yunis Aghayan,

"Allah'a Karşı Düşmanlık Etmek" suçlamasıyla her an infaz edilme riski altındadır. Yakın zamanda infaz kaygısı bulunmaktadır.

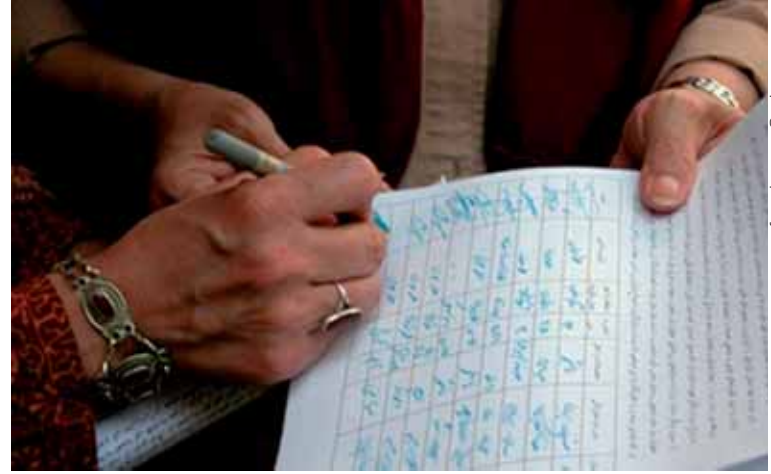
HAZİRAN 2009 FİLİSTİN, RAS AL-AHMAR VE HADİDİYA KOYLERİ

4 Haziran'da İsrail ordusu, İşgal Atındaki Filistin Topraklarındaki Batı Şeria'nın, Ürdün Vadisi bölgesinde bulunan Ras al - Ahmar'da, çoğunluğu çocuk, 130 kişilik 18 Filistinli ailenin evlerini ve hayvan barınaklarını yıktı. İsrail ordusu köylülerin muhtaç olduğu su deposuna ve köye su taşımakta kullandıkları traktör ve römorka da el koydu. Köylüler yoğun sıcaklara maruz kalacakları dönemde barınsız ve su kaynaklı kaldılar. Acil eylemin konusu ev yıkımı/zorla tahliye/suya erişimdir.

TEMMUZ 2009 İRAN, AŞIRI GÜÇ KULLANIMI/ İŞKENCE KORKUSU

Cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad'ın yeniden seçilmesinin açıklanması aleyhinde göstericilere aşırı güç kullanımı ve işkence korkusu endişesi üzerine acil eylem yayınlanmıştır.

Uluslararası Af Örgütü'ne isimleri bildirilen 5 kadar öğrencinin - Fatemeh Barati, Kasra Sharafi, Mobina Ehterami, Kambiz Sho'ali ve Mohsen Imani - 14 Haziran günü güvenlik güçlerinin Tahran'da bir öğrenci yurduna saldırması sonucu vurulup öldürüldüğü; diğerlerinin - muhtemelen düzinelercesinin- tutuklandığı ve çoğunun yaralandığına

© Campaign for Equality

dair raporlar bulunmaktadır. Uluslararası Af Örgütü tutuklandığı söylenen 13 öğrencinin ismine ulaşmıştır. Ayrıca Zahedan, Tebriz, Mashhad, Babol ve Şiraz gibi vilayet şehirlerinde de insanların gösterilerde tutuklandığına dair raporlar mevcuttur.

AĞUSTOS 2009 AZERBAJCAN, NOVRUZALI MAMMADOV*

Taliş dilini ve kültürünü yaymaktan 10 yıl hapis cezasına mahkum edilen 67 yaşındaki dil uzmanı ciddi şekilde hasta. Arkadaşlarının aktardığına göre çeşitli ciddi tıbbi sorunları için gereken, yeterli bakımı alamıyor. Yetkililere Novruzali Mammadov'un hemen gerektiği tıbbi bakımı ve tedaviyi almasını garanti etmeleri çağrısında bulunan bir acil eylem yayınlandı.

(* Ne yazık ki 26 Ağustos'da Mammadov'un ölüm haberini yayınladık. Novruzali Mammadov 17 Ağustos tarihinde Azerbaycan'da hapisanede öldü. 67 yaşındaki dil uzmanının sağlığı 15 numaralı cezaevinde kötü durumdaydı, bunun üzerine 28 Temmuzda ceza sisteminin merkez hastanesine nakledilmişti. Acil Eylemlere katılım gerekli, hayati, acil ve çok önemlidir...)

KONGO DEMOKRATİK CUMHURİYETİ GOLDEN MISABIKO

İnsan hakları savunucusu Golden Misabiko'nun duruşması 19 Ağustos'a başlayacak. Devletin de suç ortaklığı yaptığı yasadışı uranyum madenleri

hakkındaki raporu yayınlamasından sonra "Devlet güvenliğini tehdit etmek" suçundan suçlandı.

EYLÜL 2009 SURIYE- ABDELBAQI KHALAF, MUNTHEK AHMED, NEDAL AHMED, RIAD AHMED

Dört Suriyeli Kürt dış dünya ile hiçbir bağlantıları olmadan nerede oldukları bilinmeyen bir yerde tutuluyorlar. 2008 yılının Eylül ve Ekim aylarından itibaren işkence ve diğer kötü muamele riski altında gözaltında tutuluyorlar. 'Abdelbaqi Khalaf devlet

güvenlik memurları tarafından 11 Eylül 2008 tarihinde Qamishli'nin kuzeydoğu kasabasındaki giyim mağazasının önünde tutuklandı. Munther Ahmed ve kardeşleri Nedal Ahmed ve Riad Ahmed devlet güvenlik memurları tarafından Qamishli'deki evlerinde her biri ayrı ayrı 3 Eylül, 11 Eylül ve 8 Ekim tarihlerinde tutuklandı. Yetkililer adı geçen dört kişinin nerde tutulduğu, neden tutuklandığı ya da neyle suçlanacakları hakkında herhangi bir bilgi vermedi. Adı geçen dört kişi, çoğunlukla Qamishli'da ayrıca Amuda, Deir Baiseya ve Afrin kasabalarında 2008 yılının Eylül ve Ekim ayları arasında tutuklanan düzinelerce Suriyeli Kürdün arasındaydı. Suriyeli insan hakları STK'larına göre hemen hemen hepsi tutuklandıklarından yeri bilinmeyen bir yerde tecrit gözaltısında tutuluyorlar.

UAÖ HOLLANDA / TÜRKİYE DAVA GÖZLEM PROJESİ

UAÖ Hollanda şubesinin UAÖ Uluslararası Sekretarya Türkiye Masası ile işbirliği halinde 2004 yılından bu yana Türkiye’de yürüttüğü “Dava Gözlem” projesi kapsamında bu yıl da TCK 318, TCK 301. madde ve işkence davalarının gözlemlenmesine devam ediliyor. Proje kapsamında UAÖ tarafından görevlendirilen bağımsız gözlemciler duruşmalara katılarak raporlandırma yapıyor. Projenin genel amaçları arasında, söz konusu davalara UAÖ’nün ilgisinin vurgulanması, UAÖ için güvenilir bilgi toplanması, belli

davalarda mağdurlarla uluslararası dayanışmanın sergilenmesi ve adil yargılamanın saptanması var. Bu yıl da proje kapsamında Engin Çeber ve Ferhat Gerçek duruşmaları, 301. maddeden yargılanan Temel Demirel’in duruşması, 318. maddeden yargılanan Mehmet Atak, Oğuz Gündoğdu ve Gürşat

Özdemir’in duruşmaları gibi duruşmalara gözlemci olarak katılım sağlandı. Proje kapsamında 2004 yılında bu yana, İrfan Uçar, Abdurrahman Dilipak, Elif Şafak gibi 301. maddeden yargılanan pek çok kişi için duruşma gözlemi yapılmıştı.

DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDA YÜZLERCE İNSAN “FERHAT VE ENGİN İÇİN ADALET” İSTEDİ

Uluslararası Af Örgütü üyeleri ve insan hakları aktivistleri, Ferhat Gerçek ve Engin Çeber’le

dayanışma sağlamak ve onları desteklemek için fotoğraf paylaşım sitesi flickr’ı kullandılar.

Uluslararası Af Örgütü geçtiğimiz yıldan beri Ferhat Gerçek ve Engin Çeber’le ilgili adaletin yerini bulması için kampanya yürütüyor. Ferhat Gerçek’in vurulduğu, Engin Çeber’in ise öldürüldüğü gün yaklaştıkça, yüzlerce insan kendi fotoğrafını siteye yükleyerek adalet talebini yineliyor. (fotoğraflar için: <http://www.flickr.com/groups/ferhatatengin/>)

FERHAT GERÇEK, 7 Ekim 2007’de İstanbul’da yasal bir sol dergiyi satan grubun içindeydi. İddialara göre, polis memurları bu eylemi önlemeye çalışıp, grup da direnince ateş açıldı. Ferhat bu sırada sırtından vuruldu. Olaya karışan yedi polis memuruyla ilgili dava sürüyor. Onlar kendilerini korumak için ateş etmek zorunda kaldıklarını söylüyorlar. Ferhat, aralarında “devlet memuruna hareketin de” bulunduğu dört davadan yargılanıyor. Eğer suçlu bulunursa 15 yıla kadar hapis cezası alabilir. Davanın son duruşması 2 Ekim’de gerçekleştirildi.

ENGİN ÇEBER 28 Eylül 2008’de, Ferhat Gerçek için adalet talep eden bir basın açıklamasına katıldı. Bu sırada başkalarıyla birlikte gözaltına alınan Çeber, 12 gün sonra 10 Ekim 2008’de hastanede öldü. İddialara göre gözaltındayken çırılçıplak soyuldu, tekmelendi ve sopalarla dövüldü. Otopsi raporu ölüm nedenini, kafasına aldığı ağır darbeler sonucu oluşan beyin kanamasına bağladı. Adalet Bakanı kameralar önünde, Engin Çeber’in işkence sonucu ölmüş olabileceğini kabul etti. Ölüm olayıyla ilgili olarak 60 devlet memuru yargılanıyor. Davanın son duruşması 16 Kasım’da gerçekleştirildi.

İSTER GÖZ ÖNÜNDEKİ CİDDİ
BİR ÇATIŞMA ORTAMINDA
OLSUN, İSTER DÜNYANIN
UNUTULMUŞ BİR KÖŞESİNDE...
ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ
HERKES İÇİN ADALET,
ÖZGÜRLÜK VE İNSANLIK
ONURU İÇİN ÇALIŞIR;
TOPLUMSAL DESTEĞİ DAHA İYİ
BİR DÜNYA YARATMAK İÇİN
CANLANDIRIR.

SİZ NE YAPABİLİRSİNİZ?

Dünyanın dört bir yanındaki aktivistlerimiz insan haklarına zarar veren tehlikeli güçlerin durdurulabileceğini göstermiştir. Bu hareketin bir parçası olabilirsiniz. Korku ve nefret saçan bu güçlerle mücadele edebilirsiniz.

- Uluslararası Af Örgütü'ne katılın ve insan hakları ihlallerini durdurmak için kampanyalar yürüten bu dünya çapındaki hareketin bir parçası olun. Değişim yaratmak için bizlere destek olun.

Birlikte olursak sesimizi duyurabiliriz.

Af Örgütü'nün üyesi veya destekçisi olmak istiyorum.
Lütfen bana daha fazla bilgi iletin.

İSİM-SOYADI

ADRES

EPOSTA

ÜLKE

TEL

Lütfen bu formu Uluslararası Af Örgütü Türkiye şubesine iletiniz.

Dünya çapındaki ofislerimizin tamamının listesine ulaşmak için aşağıdaki adresi ziyaret edebilirsiniz
www.amnesty.org/en/worldwide-sites

Eğer bulunduğunuz ülkede bir Af Örgütü ofisi yoksa, uluslararası üye topluluğumuzun bir üyesi olabilirsiniz.

Bunu yapmak için lütfen www.amnesty.org/en/join adresini ziyaret edin. Burada Arapça, İngilizce, Fransızca ve İspanyolca bilgi bulabileceksiniz.

www.amnesty.org.tr

YOKSULLUK İÇİNDE YAŞAYAN KADINLARIN

YOKSULLUK İÇİNDE YAŞAYAN KADINLARIN VE KIZ ÇOCUKLARIN İNSAN HAKLARI ÇOĞUNLUKLA İHLAL EDİLİYOR. CİNSEL ŞİDDET, EĞİTİM FIRSATLARININ YOKLUĞU, GEBELİK VE ÇOCUK DOĞURMADA KARŞILAŞTIKLARI RİSKLERE KARŞI YETERSİZ KORUMA GİBİ ETMENLER YAŞAMLARINI ETKİLİYOR. KADIN VE KIZ ÇOCUKLARININ HAKLARI KORUNMALI VE SESLERİ DUYULMALI.

“Koridorlar karanlık. Dışarıda bir tane bile lamba olmadığı için burası çok tehlikeli bir yer oluyor. Bazen kötü niyetli [ve size kötü şeyler yapabilecek] insanlarla karşılaşabilirsiniz. Bütün alışverişi, sebze almayı falan yol kenarında yapıyoruz. Bu yüzden de kızınızı şeker almaya gönderdiğinizde, birisi gidip onun göğüslerini, poposunu elleylebilir veya çocuğunuz tecavüze uğrayabilir.”

Bunlar başkent Nairobi'nin merkezinde bulunan Kenya'nın en büyük varoş mahallesi Kibera'da yaşayan Alice Yango'nun cümleleri. Alice yolun kenarındaki yerel bir pazarda sebze satarak ailesine ve aralarında öksüz ve yetimlerin de bulunduğu başka çocuklara bakıyor.

Kendisi ve kızları pazara giderken ve gelirken, tecavüze ya da tacize uğrama korkusu içinde Kibera'nın ana caddeleri olan

aydınlatılmamış dar sokaklardan geçmek zorundalar. Kibera'daki polis eksikliği ve suçlu işleyenlerin hiçbir zaman yargı önüne çıkarılmayacağı ihtimali yüzünden kadınlar bu tür olayları bildirmiyor.

YOKSULLUK VE EĞİTİM

Şiddet genellikle kadınların yoksulluktan kaçmasına engel oluyor. Eğitim kadınların seçeneklerini artırarak ve bağımlılıklarını azaltarak yoksulluktan kurtulmaları için bir yol olabilir, ancak ayrımcılık ve şiddet kız çocuklarının eğitime erişmelerini engelliyor. Eğitim bir insan hakkı, ancak dünyada 55 milyon üzerinde kız çocuk okula gidemiyor.

Tacikistan'da çoğu aile çocuklarının okul kitapları, kıyafet ve ulaşım gibi temel okul ihtiyaçlarını karşılayamıyor. Onlar da kız çocuklarını okula göndermek yerine, ileride daha fazla para kazanma

ihtimali olan erkek çocuklarının eğitimine öncelik veriyor. Birçok kız çocuğu eğitimini tamamlamak yerine aile üyelerinin bakımıyla ilgileniyor, tarlalarda veya pazarda çalışıyor ya da erken bir yaşta evleniyor. Eğitim eksikliği kadınların daha ilerideki seçeneklerini kısıtlıyor.

BM Bin Yıllık Gelişme Hedefleri, eğitim ve sağlık konularının, yoksulluğu sonlandırmaya yönelik her strateji için hayati bir önem taşıdığını belirledi. Yoksulluk içinde yaşayan kadınlar ve kız çocukları sosyoekonomik durumlarının ve cinsiyet ayrımcılığının da etkisiyle eğitim ve sağlık haklarına erişimlerinde daha fazla engelleme maruz kalıyor.

YOKSULLUK VE ANNE ÖLÜMLERİ

Peru, Amerika bölgesindeki en yüksek anne ölüm oranına sahip ülkelerden biri. Peru toplumundaki

derin eşitsizlikler, zengin ve yoksul bölgelerdeki anne ölüm oranları arasındaki büyük farkta da kendini gösteriyor. Peru Sağlık Bakanlığı'na göre, kırsal kesimde yaşayan kadınların gebeliğe ilişkin nedenlerle ölüm oranı kentte yaşayan kadınlara göre iki kat fazla. Kırsal kesimde yaşayan yüzlerce yoksul ve Yerli hamile kadın, ülkedeki zengin kadınlarla aynı sağlık hizmetini alamadıkları için aslında önlenemez olan nedenlerden dolayı hayatını kaybediyor. Yoksulluk gebeliğin ölüme yol açıp açmamasında belirleyici bir etmen.

YOKSULLUK VE GÜÇSÜZLÜK

Dünyada kadınların, toplumda eşit bir şekilde yerini alıp insan haklarıyla yaşamasını engelleyen bir şiddet olan cinsiyete bağlı şiddet tehlikesiyle karşı karşıya kalmadığı bir toplum yok. Dünyadaki çalışma saatlerinin üçte ikisi ve dünyanın

SESLERİNİ DUYURMALARINA

YARDIM EDİN

gıda üretiminin yarısı kadınlara ait olmasına rağmen, kadınlar dünyadaki gelirin yalnızca %10'unu kazanıyor ve dünyadaki malların yalnızca %1'i kadınlara ait. Evde ve toplumun genelinde, kadınlar ve kız çocukları hizmetçilik gibi işler yapıyorlar ve seslerinin duyulma olasılığı daha düşük. Birçoğu da etnik kökenleri, ırkları, dinleri, medeni durumları veya fiziksel engellilik durumları nedeniyle daha fazla ayrımcılığa maruz kalıyor.

Uluslararası Af Örgütü'nün

Onurunu İste kampanyası yoksulluğa neden olan ve yoksulluğu arttıran insan hakları ihlallerini ele almayı hedefliyor. Uluslararası Af Örgütü'nün Kadına Yönelik Şiddete Son kampanyası üzerinde temellendirilen Onurunu İste kampanyası ayrıca çoğu kadının yoksulluk, şiddet ve ayrımcılık nedeniyle insan hakları konusunda karşılaştıkları engeller üzerine odaklanıyor.

ŞİMDİ HAREKETE GEÇİN

Cinsiyet temelli Şiddete Yönelik 16 Günlük Aktivizm, 25 Kasım'dan 10 Aralığa kadar süren her yıl düzenlenen bir kampanyadır. Uluslararası Af Örgütü bu yıl yoksulluk içinde yaşayan kadınlara yönelik şiddete odaklanıyor. Eyleme geçmek ve daha fazlasını öğrenmek için:
<http://snipr.com/rnyzb>
www.demanddignity.org

**'EKONOMİK BÜYÜMEYİ, DAHA ÇOK YARDIM, DAHA AZ
BORÇLANMA, DAHA ADİL TİCARET KURALLARI, ŞİRKET
YATIRIMLARI, MİKRO KREDİ GİRİŞİMLERİ YA DA
YOLSUZLUK KARŞITI HAREKETLERİ TERCİH EDİYOR
OLABİLİRSİNİZ. ANCAK HABERİNİZ OLSUN:
ÖZÜNDE İNSAN HAKLARI OLMAYAN
HİÇBİR ÇÖZÜM, YOKSULLAR İÇİN
SÜRDÜRÜLEBİLİR, UZUN VADELİ
DEĞİŞİKLİKLER YARATMAYACAK.'**

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

